

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Педагогіка вищої школи та педагогічна
майстерність викладача»

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Рівень освіти Другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Педагогічний факультет

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2021р.

Івано-Франківськ – 2021 рік

Робоча програма з дисципліни “Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача”

(назва навчальної дисципліни)

для студентів за напрямом підготовки магістр, спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
Протокол № 1 від “27” серпня 2021р. – 14 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)
Завгородня Тетяна Костянтинівна – доктор педагогічних наук, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

Завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Б.Ступарика

к.пед.н., проф.

(підпис)

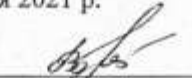
(Прокопів Л.М.)
(прізвище та ініціали)

“27” серпня 2021 р.

Схвалено навчально-методичною радою факультету.
Протокол від “27” серпня 2020 р. № 1

“27” серпня 2021 р.

Голова

(підпис)

(Романишин Р.Я.)
(прізвище та ініціали)

©Завгородня Т.К., 2021

© Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 1	011 Освітні, педагогічні науки	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 6	Другий (магістерський)	Лекції	
		14 год.	___ год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	___ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	___ год.
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 30/60 (33,3% / 66,7%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити опанування студентами магістратури основами історії та теорії вищої освіти, дидактики вищої школи та концептуальних засад виховання студентської молоді для підготовки їх до викладацької діяльності у ЗВО, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду, основ педагогічної майстерності.

Завдання:

- ознайомити магістрантів з основами науки, історією та дидактикою вищої школи;
- розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу;
- навчити організовувати освітній процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання;
- ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;
- підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО;
- розкрити структуру педагогічної майстерності викладача, основні шляхи її вдосконалення, зробивши наголос на ролі та методах професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.
- СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.
- СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.
- СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК 9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

Програмні результати навчання

РН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти.

Розкрити сутність поняття «вища освіта», «вищий навчальний заклад»; . принципи вищої освіти в Україні, законодавчо – правову базу функціонування вищої освіти в Україні. Наголосити на проблемі рівнів, ступенів та кваліфікацій вищої освіти, видах вищих навчальних закладів в Україні, їх основних завданнях. Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання.

Тема 2. Вища освіта України в контексті вищої освіти в світі. Педагогіка вищої школи як наука і методи науково-педагогічного дослідження.

Розглянути провідні тенденції розвитку вищої освіти у світі, болонський процес як важливу умову створення європейської зони вищої освіти, цілі болонського процесу, основні віхи його розвитку та визначити, що треба зробити Україні для входження до нього. Причини виникнення, структура, зміст навчально-виховного процесу у перших європейських університетах. Українці в університетах Центральної та Західної Європи. Провідні тенденції у розвитку сучасної університетської освіти у розвинених зарубіжних державах.

Педагогіка як наука, її основні поняття та структурні компоненти (актуалізація попередніх знань шляхом бесіди). Місце ПВШ у системі педагогічних наук, її сутність, мета, завдання, функції. Категоріально-понятійний апарат ПВШ. Поняття вищої освіти, її мета, завдання, структура в сучасній Україні. Методологія і методика наукового дослідження.

Тема 3. Розвиток університетської освіти в Україні.

Розвиток ідеї університетської освіти в Україні. Острозька і Київська колеґії як провісники української вищої школи європейського типу. Києво-Могилянська академія – центр освіти, культури і науки в Україні у XVII – XVIII ст. Перші університети на українських землях (Львівський, Харківський, Київський). Університетська освіта в Україні у XX ст. Сучасний стан університетської освіти в Україні.

Тема 4. Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.

Сутність поняття «дидактика вищої школи», основні категорії, мета і завдання навчання у ВНЗ (відповідно до сучасних законодавчо-нормативних документів). Поняття про процес навчання та його структуру. Основні дидактичні концепції. Принципи навчання в сучасній вищій школі. Зміст освіти «компоненти. Парадигми навчання у вищій школі (науково-технократична, гуманітарна, езотерична; культурно-ціннісна, академічна, професійна та ін.). Ступеневість вищої освіти. Нормативні документи, що визначають зміст освіти у вищій школі. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи.

Освітні технології як системна категорія. Технологічний підхід в освіті. Структурні складові технології навчання (мета, зміст освіти, засоби педагогічної взаємодії, результат діяльності). Дидактичні моделі змісту навчання.

Тема 5. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі.

Класифікація технологій навчання. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі. Особливості дистанційного та інтерактивного навчання у ЗВО. Форми і методи організації навчання у вищій школі. Сутність поняття «форми організації навчання» у ЗВО, особливості їх класифікації. Види і методика проведення різних форм організації навчання у вищій школі. Лекція як форма організації навчання (структура, особливості, методика проведення). Особистість лектора. Методи та прийоми навчання, основні їх класифікації у вищій школі. Особливості організації навчального процесу у ЗВО відповідно до Болонської декларації.

Контроль і оцінювання знань, умінь та навичок студентів. Компоненти, функції та види контролю; методи і форми контролю успішності студентів. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів відповідно до вимог. Характерні особливості Європейської кредитно-трансферної акумулюючої системи (ECTS), загальні умови використання ECTS. Шкала оцінювання ECTS.

Тема 6. Основи педагогічного менеджменту системі вищої освіти. Органи управління освітою у вищій школі. Особливості діяльності викладача.

Управлінська концепція реформування освітньої політики в сучасній Україні. Шляхи реалізації цільового управління освітою. Принципи

управління ВНЗ. Органи громадського самоврядування у вищій школі. Студентське самоврядування. Сутність педагогічної діяльності викладача. Здібності викладача та їх класифікація. Педагогічний такт викладача. Імідж викладача, шляхи роботи над його вдосконаленням.

Тема 7. Педагогічна майстерність викладача.

Педагогічне спілкування викладача та студентів, його зміст, структура та стиль. Комунікативна, перцептивна та інтерактивна сторони педагогічного спілкування. Взаємодія викладача та аудиторії та проблеми, які виникають.

Культура мови педагога (техніка мовлення викладача, основи мимічної та пантомимічної виразності педагога. Шляхи вдосконалення культури мовлення викладача.

Професійне самовиховання викладача ЗВО. Методи та прийоми самовиховання викладача. Діагностування рівня самовихованості викладача та складання програми самовдосконалення майбутнього викладача, з урахуванням рівня підготовленості до педагогічної роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти.	14	2	4			8							
Тема 2. Вища освіта України в контексті вищої освіти в світі. Педагогіка вищої школи як наука і методи науково-педагогічного дослідження.	14	2	2			10							
Тема 3. Розвиток університетської освіти в Україні.	12	2	2			8							
Тема 4. Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.	14	2	2			10							
Тема 5. Традиційні та інноваційні	12	2	2			8							

технології навчання у сучасній вищій школі.												
Тема 6. Основи педагогічного менеджменту системі вищої освіти. Органи управління освітою у вищій школі. Особливості діяльності викладача.	12	2	2			8						
Тема 7. Педагогічна майстерність викладача.	12	2	2			8						
Усього годин	90	14	16			60						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.н.)
1.	Цілі Болонського процесу, визначальні властивості європейської вищої школи. Формування європейської та світової співдружності університетів	4
2.	Становлення і розвиток педагогіки вищої школи як науки	2
3.	КМСОНП у вищій школі України: методика, особливості	2
4.	Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.	2
5.	Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації. Форми та методи організації навчання у вищій школі	2
6.	Процес, шляхи, засоби національного виховання студентів у вищій школі. Робота майбутнього викладача з вдосконалення педагогічної майстерності	2
7.	Педагогічна майстерність викладача	2
Разом		16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.н.)
1	Становлення і розвиток вищої освіти в Україні, особливості її функціонування	6
2	Системи вищої освіти у зарубіжних країнах: ретроспектива, сучасний стан, організація навчально-виховного процесу відповідно до вимог Болонської освітньої реформи	8

3	Прикарпатський національний університет: витоки, становлення	6
4	Особливості практико-орієнтоване навчання у вищій школі	6
5	Європейська кредитно-трансферна акумулюючі система організації навчального процесу та шляхи і засоби її впровадження у вищу освіту України Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі	8
6.	Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді. Методи, форми роботи зі студентами. Функції академнаставника.	6
7.	Характеристика основних складових педагогічної майстерності викладача. Самовдосконалення викладача	6
8.	Особливості інклюзивного навчання у ВШ. Інтерактивні методи навчання у ЗВО України та зарубіжжя (країна на вибір студента).	8
9.	Розвиток критичного та творчого мислення студентів.	6
	Разом	60

7. Методи навчання

Під час проведення лекційних та практичних занять щодо вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача» необхідно використовувати такі методи навчання як: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота з Нормативними документами про освіту, ілюстрування, відеометод, дидактична гра, практична робота тощо.

8. Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача» здійснюється на підставі таких методів як: метод усного контролю – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування студентів; метод письмового контролю – здійснюється за допомогою самостійних робіт; метод тестового контролю – виконання спеціальних тестових завдань; метод самоконтролю та ін.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час семінарських занять, за індивідуальне завдання та контрольну роботу, а також оцінювання екзаменаційної роботи здійснюється відповідно до п. 4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у юридичному інституті Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника від 12.10.2010 року.

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
T1	T2	T3	T4	T5	
Практичне заняття 15 балів Самостійна робота 15 балів Індивідуальне/творче завдання 20 балів Екзамен 50 балів					100 балів

T1, T2 ... – теми.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Самостійні та індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача» для студентів денної форми навчання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

2. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача» для студентів денної та заочної форм навчання.

11. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч.-метод. посіб.* /авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І, Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М./ За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.

2. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть. *Вища освіта України*. 2001. № 1. С. 11-17.

3. Артемчук Г.І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку: *Монографія*. Київ: Ленвіт, 2004. 176 с.

4. Бех І. Д. Виховання особистості. *Кн. перша «Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади»*. Видавництво: Либідь, 2003. 278 с.

5. Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики: *навч. посіб.* Харків: Вид-во НУА, 2004. 264 с.

6. Бобраков С. Р Реформування змісту професійної підготовки вчителів у ЗВО Німеччини: практико-орієнтований підхід. *Порівняльна професійна педагогіка*. № 2. 2012. С. 161-168.

7. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: *навч. посіб.* Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.

8. Виховна робота зі студентською молоддю: *навч. посіб.* / За заг. ред. Т.Ю.Осипової. Одеса: Фенікс, 2006. 288 с.

9. Вихрущ А.В. Закономірності розвитку освітніх систем у ХХ столітті. *Освіта в перспективі інтеграції Європи*. Варшава, 2001. С. 125-129.

10. Вища освіта в Україні: *навч. посіб.* / За ред. В.Г.Кременя, С.М.Ніколаєнка. Київ: Знання, 2005. 327 с.

11. Вища освіта в Україні: *Нормативно-правове регулювання*: у 3 томах / За ред. Степка М.Ф., Горбунової Л.М. Київ: Форум, 2007. 1798 с
12. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді. *Монографія* / Авт.кол., за ред. М.Михальченка. Київ: Пед. думка, 2010. 312 с.
13. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: *метод. посібн.* Київ: ЦНЛ, 2003. 316 с.
14. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: *підручник*. Київ: ЦНЛ, 2006. 384 с.
15. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: *навч. посіб.* Київ: ЦНЛ, 2005. 396 с.
16. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 373 с.
17. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 374 с.
18. Горохівська Т. Неперервність як педагогічна умова розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів технічних закладів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 32, том 1. С. 171-176.
19. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності: *навч. посіб.* Київ: ЦНЛ, 2005. 224 с.
20. Декларація принципів толерантності. *Педагогіка толерантності*. 1999. № 3-4. С. 175.
21. Демчак М., Опачко М. Розвиток і становлення професійної педагогічної освіти на Закарпатті: етапи і чинники. *Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту: Педагогіка. Соціальна робота*. 2012. Вип. 25. С. 66-70.
22. Дзвінчук Д. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління. Київ, 2006. 378 с.
23. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: *навч. посіб.* Київ: Академвидав, 2004. 334 с.
24. Довга Т. Імідж сучасного вчителя: *навчально-методичний посібник*. 2-ге вид., перероб. і доп. Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Систем», 2015. 146 с.
25. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: *монографія*. 2012. С. 161-168.
26. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
27. Завгородня Т., Стражнікова І. Проблеми педагогіки вищої школи: історія, сучасність, перспективи. *Збірник наукових праць*. Івано-Франківськ: «НАІР», 2018. 284 с.
28. Завгородня Т.К. Зарубіжний досвід моніторингу якості вищої освіти в дослідженнях вітчизняних науковців. *Педагогічний альманах*. Збірник наукових праць. Випуск 45. Херсон. 2020. С.165-171. DOI: 10/ 37915/ ra.vi45.
29. Завгородня Т.К. Культурологічний аспект в освіті України: історія і сучасність. *Розвиток польської та української освіти і педагогічної думки (XIX - XXI ст.)*. Т.7 (культура в освіті. Вроцлав, 2017. С. 33-43.
30. Завгородня Т.К. Проблеми неперервної педагогічної освіти в сучасній Україні. *Лабіринти реальності: зб.наукових праць* / за заг. ред. д.філос.н. Журби М.А. Монреаль: СРМ «ASF ». 2016. С.163-165.
31. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Педагогіка вищої школи: історія, сучасність, перспективи. *Монографія*. НАІР: 2018. 270 с.
32. Золотухина С.Т., Лозова В.И., Пташный О.Д. Контроль учебно-познавательной деятельности студентов (историко-педагогический аспект). *Монография*. Харьков: Изд-во Вировець А.П. Издательская группа «Апостроф», 2012. 288 с.
33. Історія української школи і педагогіки. *Хрестоматія* / Упоряд. О.О.Любар; за ред. В.Г.Кременя. Київ: Знання, 2003. С. 615-759.
34. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: *посіб. для магістрів*. Київ: Вид-во Паливода А.В., 2008. 136 с.
35. Княжева І.А. Методична підготовка майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах магістратури. *Психолого-педагогічні науки*. 2013. № 1. С. 177-182.
36. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: наказ МОН України від 16.06.2015 р. URL: [pnu.edu.ua > files > knpvd16062015](http://pnu.edu.ua/files/knpvdm16062015)
37. Кремень В. Зміст освіти й дидактична стратегія. *Історія української школи й педагогіки в матер. і докум.* / упор. О.О.Любар. Кривий Ріг: Кривбасавтоматика плюс, 2002. С. 619-624.
38. Кузнецова О.Ю. Неперервна педагогічна освіта: британський досвід. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Харків. 2011. Випуск XXVI. С. 65-70.
39. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Знання, 2005. 48 с.
40. Майборода В.К., Майборода С.В. Про періодизацію розвитку професійної освіти України в ХХ столітті. *Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Педагогіка та психологія*. Вип. 99. Чернівці: Рута, 2000. С. 105-110.

41. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: *навч. посіб.* Київ: Вікар, 2003. 310 с.
42. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти / Уклад. Т.Завгородня, В.Стинська. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 53 с.
43. Мистецтво бути викладачем: *практ. посіб.* / За ред. О.І.Сидоренка. Київ: НМЦ «Консорціум», 2003. 144 с.
44. Модестова Т. Самостійна робота як складова педагогічної підготовки студентів магістратури. *Вища школа*. 2012. № 2. С. 80-86.
45. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. *Довідник для студентів*. К.: Освіта України, 2005. 80 с.
46. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf
47. Ничкало Н.Г. Українські концепції професійної освіти: тенденції і перспективи. *Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр. до 15-річчя АПН України: в 5 т.* Т. 5. Київ: Педагогічна думка, 2012. С. 27-50.
48. Ораторське мистецтво: *Навчальний посібник для студентів вищ.навч.закл.юрид.спец.* Видання третє, стереотипне / Н.П.Осипова, Д.Воднік, Г.П.Клімова [та ін.]; за ред. Н.П.Осипової. Харків: Одісей, 2007. 144с.
49. Оргинський В.Л. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: ЦУЛ, 2009. 427 с.
50. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах. *Колект. моногр.* / За заг. ред. В.Андрущенко, В.Лугового. Київ: Пед. думка, 2008. 256 с.
51. Пахомова Т.Г. Проблеми перепідготовки вчительських кадрів: історичний аспект. *Вісник Луганського нац. пед. ун-ту ім. Т.Шевченка: Педагогічні науки*. 2006. № 19 (листопад), ч. II. С. 196-203.
52. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* / За ред. З.Н.Курлянд. Київ: Знання, 2005. 399 с.
53. Педагогіка і психологія вищої школи: *навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни* / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України / Л.М. Петренко (уклад.). Ірпінь, 2007. 78с.
54. Педагогічна майстерність. *Підручник* / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.]; за ред. І.А.Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
55. Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. Київ: Педагогічна думка, 2001. С. 300.
56. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. *Підручник*. 2-е вид. Київ: Каравела, 2008. 352 с.
57. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru/paran1799>
58. Професійна освіта: словник: *навч. посіб.* / Уклад. С. У. Гончаренко та ін.; За ред. Н. Г. Ничкало. Київ: Вища освіта, 2000. 380 с.
59. П'яницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: *навч. посіб.* Київ: 2003. 116 с.
60. Регейло І.Ю. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Україні у ХХ - початку ХХІ століття: історіографічні аспекти. *Педагогічний дискурс: зб. наук. праць* / гол. ред. І.М. Шпоробура. Хмельницький: ХГПА, 2010. Вип. 7. С. 261-271.
61. Савчин М.В. Соціальна психологія. Дрогобич, 2001.
62. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: *навч. посіб.* Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 127 с.
63. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: *навч. посіб.* Київ: Тансоа, 2006. 88 с.
64. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: *навч. посіб.* Київ: Вища школа, 2005. 239 с.
65. Соловей М.І. Виховна система у вищому навчальному закладі: *навч. посіб.* Київ: Ленвіт, 2003. 257 с.
66. Стражнікова І. Розвиток вищої освіти у розрізі сучасних наукових досліджень. *Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції «Розвиток вищої освіти в Україні: виклики ХХІ століття»* (Івано-Франківськ, 07 березня 2019 р.). URL: conference.ru.if.ua
67. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Кондор, 2011. 628 с.
68. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Академвидав, 2010. 456 с.
69. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації психолого-педагогічної праці: *навч.-метод. посібник*. Київ, 2004.

70. Ябчанка Р., Стражнікова І. Позитивні та негативні сторони використання інноваційних технологій у навчальному процесі закладів вищої освіти. *Матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»* (Переяслав-Хмельницький, 28 листопада 2018 р.). С. 429-431. Електронний ресурс. URL: <http://confscientific.webnode.com.ua>

71. Янкович О.І. Розвиток освітніх технологій у теорії та практиці вищої педагогічної освіти України (1957-2005): *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»*. Тернопіль, 2009. 42 с.

72. Inna Strazhnikova, Inha Jehorova, Solomiia Matsola, Mykhailo Matsola, Oleg Tkach. Teacher Education for VET in the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University under the Erasmus+ Project ITE-VET. *Thomas Deissinger, Vera Braun (eds.) Improving teacher education for applied learning in the field of VET*. Waxmann 2018, Münster-New York. 265 p. P. 211-231 (Print-ISBN 978-3-8309-3960-3. E-Book-ISBN 978-3-8309-8960-8).

73. Стражнікова І.В. Підготовка фахівців для закладів освіти: практико-орієнтований підхід. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків: «Стиль-Издат», 2021. Т.2. 320 с. С. 194-198.

Допоміжна література

1. Бутенко Н.Ю., Грищенко Л.М. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: *навч. посіб.* / За заг. ред. Н.Ю. Бутенко. Київ: КНЕУ, 2005. 184 с.

2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: *методичний посібник для студентів магістратури*. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.

3. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: *навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни* / В.А. Козаков, М.В. Артюшина, О.М.Котикова та ін. / За заг. ред. В.А. Козакова. Київ: КНЕУ, 2003. 829 с.

4. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: *навч. посіб.* Київ: Вища школа, 2004. 335 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ).

2. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.

3. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.

4. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.

5. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.

6. www.lib.com.ua – Сайт електронної бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

7. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти України» (редакція від 4.07. 2005 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005>

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.